Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

JOSTEIN GAARDER

Vita brevis

O scrisoare a Floriei Aemilia către Aurel Augustin

Traducere de
PETRU IAMANDI

EDITURA UNIVERS

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

I

SALUTĂRI DE LA FLORIA AEMILIA LUI AUREL AUGUSTIN, EPISCOP DE HIPPO

DE FAPT, mi se pare ciudat să mă adresez astfel. Cândva, cu mult timp în urmă, aș fi scris doar „Dragul și veselul meu Aurel". Dar au trecut mai bine de zece ani de când m-ai îmbrățișat ultima oară și de atunci s-au schimbat multe.

Îți scriu fiindcă preotul din Cartagina mi-a îngăduit să-ți citesc confesiunile. Cărțile tale, mi-a spus el, ar putea fi edificatoare pentru o femeie ca mine. Catehumen[1] fiind, aparțin, într-un fel, congregației de aici de mai mulți ani, dar nu vreau să mă botez, Aurel. Nu că Nazarineanul mi-ar sta în

[1] Ascultător. Floria folosește cuvântul latin *auditor*.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

cale, sau cele patru evanghelii, pur și simplu nu vreau să mă botez.

În Cartea a VI-a scrii: „...atunci când femeia cu care de multă vreme împărțeam patul a fost alungată din preajma mea ca o piedică în calea viitoarei mele căsătorii, inima mea a fost străpunsă și rănită, lăsându-mă cu o rană sângerândă, căci o iubeam foarte mult. Ea s-a întors în Africa, jurând în fața ta[1] că nu va mai cunoaște un alt bărbat și lăsând la mine fiul natural pe care mi-l dăruise"[2].

Mă bucur că îți amintești și acum cât de apropiați am fost. Știi că legătura noastră a fost mai mult decât cea de moment, obișnuită înainte ca bărbatul să se însoare. Am trăit împreună, credincioși unul altuia, mai bine de doisprezece ani și am dat naștere unui fiu. Adesea s-a întâmplat ca aceia pe care-i întâlneam să ne ia drept soț și soție, după lege. Iar ție îți plăcea asta, Aurel, cred că te și mândreai puțin, ținând cont că multor bărbați le este rușine cu soțiile

---

[1] Lui Dumnezeu. *Confesiunile* sunt făcute de Augustin lui Dumnezeu.

[2] *Conf.*, VI, 15. [În română, *Confesiuni*, traducere de Eugen Munteanu, Editura Nemira, 2000; toate citatele vor fi preluate din această ediție (n. tr.).]

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

lor. Ți-aduci aminte când am traversat râul Arno? Te-ai oprit pe neașteptate și mi-ai pus mâna pe umăr. Pe urmă mi-ai spus ceva. Ți-aduci aminte?

De câteva ori scrii că multe lucruri ori le lași pe dinafară, ori le-ai uitat. Vreau să mă ierți dacă te ajut să-ți amintești câteva, mai importante.

E adevărat că am jurat să nu mai cunosc alt bărbat. Dar n-am jurat în fața lui Dumnezeu. Nu tu ai fost cel care m-a rugat să jur față de *tine*? Eu sunt sigură că așa a fost – unica mea consolare când m-am întors singură de la Milano[1]. Încă îți mai păsa de mine – puțin, ce-i drept. Speram că Monica[2] se va răzgândi, speram că ne vom îmbrățișa din nou. Fiindcă nu-i poți cere fidelitate unei persoane pe care o respingi cu furie și ură. Puțin mai încolo scrii: „...rana pe care am primit-o odată cu izgonirea primei mele concubine nu se vindeca deloc; la început, durerea era ascuțită și arzătoare, dar apoi rana s-a descompus, lăsându-mi o durere mai surdă, însă cu atât mai disperată"[3]. În fine, voi reveni la acea rană și durere și la descompunere.

---

[1] Floria folosește denumirea latină *Mediolanum*.

[2] Mama lui Augustin.

[3] *Conf.*, VI, 15.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

După cum ştim amândoi, n-am fost smulsă de lângă tine doar pentru că Monica găsise o fată care să ţi se potrivească. Fireşte, aşa a crezut Monica de cuviinţă, se gândea la viitorul familiei. Sau poate că era şi un pic geloasă pe mine? De multe ori am cugetat la asta. Nu pot uita primăvara aceea când a venit valvârtej la Milano şi mai că nu s-a pus între noi.

Dar amândoi m-aţi gonit de acolo, iar tu n-ai făcut-o doar cu gândul la căsătoria aranjată, ci şi din alt motiv. M-ai alungat fiindcă mă iubeai prea mult, mi-ai spus tu. E normal, desigur, să rămâi şi la bine, şi la rău lângă persoana iubită, tu însă ai făcut exact invers. Fiindcă începuseşi deja să dispreţuieşti dragostea pasională dintre un bărbat şi o femeie. Credeai că te-am legat de lumea simţurilor ca să nu ai parte de pacea şi liniştea în care să te concentrezi asupra mântuirii sufletului. Drept rezultat, şi de căsătoria aranjată s-a ales praful. Cea mai mare dorinţă a lui Dumnezeu este ca omul să trăiască în înfrânare, scrii tu. Eu nu am nici un fel de credinţă într-un astfel de Dumnezeu.

Câtă infidelitate, Aurel! De câtă trădare sublimă te-ai făcut vinovat în clipa în care m-ai izgonit! Inima ţi-a fost străpunsă, iar rana ţi-a sângerat.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Inima mea a suferit la fel, normal, dacă asta mai contează, fiindcă eram două suflete despărțite cu forța, sau două trupuri, dacă vrei, sau, de fapt, două suflete într-un singur trup. Rana ta nu voia să se vindece, durea îngrozitor, dar până la urmă s-a descompus, iar tu ai devenit tot mai puțin sensibil la durere. De ce? Ei bine, pentru că țineai la mântuirea sufletului mai mult decât țineai la mine. Ce vremuri, stimate episcop, ce moravuri[1]!

Nu te-ai gândit niciodată la consecințe? Din confesiunile tale, nu pari să o fi făcut. Nu e oare o formă accentuată de infidelitate să-ți părăsești iubita doar ca să-ți mântuiești sufletul? Femeia n-ar suporta mai ușor dacă ar ști că bărbatul a părăsit-o fiindcă vrea să se însoare – sau, de ce nu, fiindcă îi place de alta? Numai că în viața ta nu exista o altă femeie, tu doar îți iubeai sufletul mai mult decât mă iubeai pe mine. Propriul tău suflet, Aurel, asta voiai să salvezi, sufletul care, cândva, își găsise liniștea în mine. Tu nu ai vrut niciodată cu adevărat

[1] *O, tempora, O, mores!* Cicero folosește această expresie de mai multe ori în discursurile lui. Aluziile constante ale Floriei la scriitori și filosofi romani poate vor să arate că acum este o femeie citită.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

să te însori, cel puţin atât timp cât mă aveai pe mine, spuneai că prin această căsătorie îţi făceai datoria de fiu. Și nu te-ai însurat. Mireasa ta n-a fost din lumea asta.

Pe urmă s-a născut fiul nostru și Dumnezeu mi-e martor: am fost în aceeași măsură mama lui Adeodatus pe cât i-ai fost tu tată de sânge. Eu l-am născut, eu l-am hrănit la piept, fiindcă n-am avut doică. Pe urmă l-am lăsat cu tine, scrii tu. Nici o mamă nu face asta de bunăvoie, nu-și părăsește propriul fiu fără să treacă prin cele mai groaznice suferinţe. Dar, fără tine alături, nu puteam avea pretenţii, pentru că nu aveam avere. Nu acesta a fost motivul pentru care Monica a vrut să te însoare cu o fată din lumea bună? Cred că un grec a spus „dreptatea se face numai printre cei egali"[1].

În Cartea a IX-a îl implori pe Dumnezeu să-ţi accepte confesiunile, inclusiv lucrurile nenumărate pe care le ţii sub tăcere. Una dintre aceste omisiuni este ultima noastră întâlnire și poate tocmai la ea te-ai gândit, fiindcă nu scrii un cuvânt despre ce-ai făcut la Roma un an întreg înainte să te întorci în

[1] N-am găsit scriitorul grec la care se referă Floria.